Gökyüzü

Dr. Tuba Sarıgül
[*TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*

Satürn Akşam Gökyüzünü Terk Ediyor

Şubat ayında çıplak gözle görebileceğiniz gezegenlerin hepsi gün batımında gökyüzünde. Ufkun üzerindeki yüksekliği her geçen gün azalan Satürn, görüş alanımızdan yavaş yavaş ayrılırken Venüs ve Jüpiter ise gökyüzünün en parlak üyeleri oluyor.

Satürn

Satürn, şubat ayının başında Güneş'in batışından sonra güneybatı yönünde ufkun üzerinde ortaya çıkıyor ve yaklaşık üç saat sonra batı yönünde ufuktan batıyor. Halkalı gezegenin ufkun üzerinden yüksekliği her geçen gün azalıyor ve gökyüzünde görülebileceği süre kısalıyor. 12 Mart'ta yörünge hareketi sırasında Dünya'ya göre Güneş'in arkasından geçmeye hazırlanan Satürn, ayın ikinci yarısından sonra gün batımında Güneş'in aydınlığında kaybolmaya başlıyor.

Satürn'ü şubat ayının ilk günlerinde Güneş'in batışından sonra güneybatı yönünde ufkun üzerinde görebilirsiniz.

Venüs

Şubat ayının başında akşam vakti gökyüzünde en yüksek konumuna gelen Venüs, gökyüzü meraklıları için etkileyici akşam manzaraları sunuyor.

Gün batımından sonra güneybatı yönünde ufkun üzerinde ortaya çıkan Venüs, Güneş'ten yaklaşık dört saat sonra batı yönünde ufuktan batıyor. 1 Şubat akşamı Venüs, Satürn ve hilal şeklindeki Ay'ı neredeyse bir doğru üzerinde sıralanmış gibi görebilirsiniz.

Venüs, mart ayının sonunda yörünge hareketi sırasında Güneş ile Dünya'nın arasından geçmeye hazırlanıyor. Bu süreçte her geçen gün Dünya'ya yaklaştığından Venüs'ün görünür büyüklüğü artıyor. Ancak gezegen diskinin aydınlık görünen kısmı daralıyor. Yani şubat ayında bir dürbün ya da basit bir teleskop yardımıyla hilal biçimindeki Venüs'ü görebilirsiniz.

Jüpiter

Jüpiter, şubat ayında neredeyse bütün gece gökyüzünde görülebiliyor. Güneş sisteminin en büyük gezegeni, ayın başında

Güneş'in batışından sonra güneydoğu-güney yönünde ufkun yaklaşık 60 derece üzerinde ortaya çıkıyor ve gece yarısından yaklaşık dört saat sonra batı-kuzeybatı yönünde ufuktan batıyor. Ayın ilerleyen günlerinde Jüpiter'in parlaklığı ve görünür büyüklüğü hafifçe azalıyor.

7 Şubat gecesi Jüpiter'i ve ilk dördün evresinden yakın zamanda ayrılan şişkin Ay'ı Boğa Takımyıldızı'nda birbirine yakın görebilirsiniz. Bu tarihte Boğa Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Aldebaran'ı da iki gök cisminin yakınlarında bulabilirsiniz.

Mars

Mars, şubat ayında Güneş'in batışından sonra doğu yönünde ufkun yaklaşık 30 derece üzerinde gökyüzünde ortaya çıkıyor. Bütün gece görülebilen Kızıl Gezegen şafak vakti kuzeybatı yönünde ufuktan batıyor.

Şubat ayında İkizler Takımyıldızı'nda bulunan Mars'ın, takımyıldızın en parlak yıldızları Polluks ve Kastor ile gökyüzünde oluşturduğu üçgen şeklini görmeyi deneyebilirsiniz. 9 Şubat gecesi ise Mars'ı ve Ay'ı birbirine çok yakın görebilirsiniz.

Merkür

9 Şubat'ta yörünge hareketi sırasında Dünya'ya göre Güneş'in arkasından geçen Merkür, bu süreçte Güneş'le aralarındaki açısal mesafe düşük olduğu için ayın ilk yarısında gökyüzünde görülemiyor. Merkür, ayın ortasından sonra gün batımında batı yönünde ufkun üzerinde ortaya çıkmaya başlıyor ve ufkun üzerinden yüksekliği her geçen gün artıyor.

25 Şubat akşamı Merkür'ü ve Satürn'ü batı yönünde ufkun üzerinde birbirine yakın görmeyi deneyebilirsiniz. Ancak her iki gezegen de Güneş'in batışından sonra ufkun üzerinde çok yükselmediğinden sadece uygun gözlem koşullarında ve açık bir ufukta görülebiliyorlar.

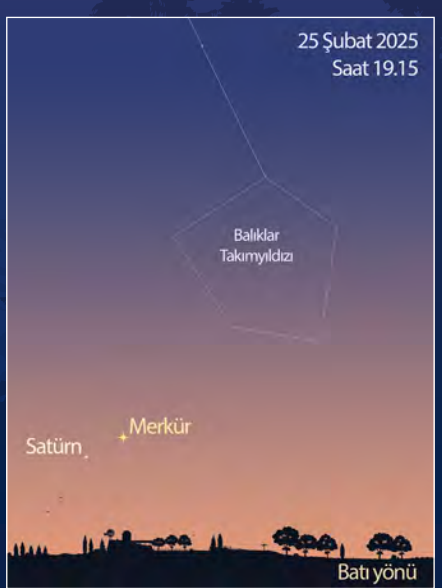

Ay ve Parlak Yıldızlar Bir Arada

Şubat ayında gökyüzünün en parlak yıldızlarından bazılarını Ay'ın yardımıyla gökyüzünde bulabilirsiniz. 12 Şubat akşamı Ay ile Aslan Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Regulus birbirine yakın görülebilir. 17 Şubat gecesi ise son dördün evresine yaklaşan Ay, Başak Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Spika ile yakın görünümde. 21 Şubat'ta da Ay ile Akrep Takımyıldızı'nın parlak yıldızı Antares'i yani Akrep'in Gözü'nü birbirine çok yakın görebilirsiniz.

Mars ve Jüpiter "Kış Altıgeni"ne Katılıyor

Gökyüzünün en parlak yıldızlarına ev sahipliği yapan "Kış Altıgeni" kış aylarında çıplak gözle gözlem yapmak isteyen gökyüzü meraklıları için etkileyici bir manzara sunuyor. Kış Altıgeni'nin bu yıl şubat ayında iki yeni üyesi daha var: Mars ve Jüpiter.

Kış Altıgeni'nin parlak üyesi Sirius yani Akyıldız. Büyük Köpek Takımyıldızı'nda bulunan Sirius -1,4 kadir mertebesindeki görünür parlaklığıyla aynı zamanda gökyüzünün de en parlak yıldızı. Kış Altıgeni'nin en parlak ikinci üyesi olan Kapella, Arabacı Takımyıldızı'nda yer alıyor. Kış Altıgeni'nin en parlak üçüncü yıldızı olan Rigel ise kış mevsiminin gökyüzündeki simgelerinden biri olan Orion (Avcı) Takımyıldızı'nda bulunuyor. Rigel'i mavi tonlardaki rengi ile gökyüzündeki diğer yıldızlardan ayırabilirsiniz. Küçük Köpek Takımyıldızı'ndaki Prokyon, Boğa Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Aldebaran ve İkizler Takımyıldızı'nda bulunan Polluks, Kış Altıgeni'nin diğer üyeleri. Altıgenin ortasında ise gökyüzünün en bilinen yıldızlarından biri olan Betelgöz yer alıyor.

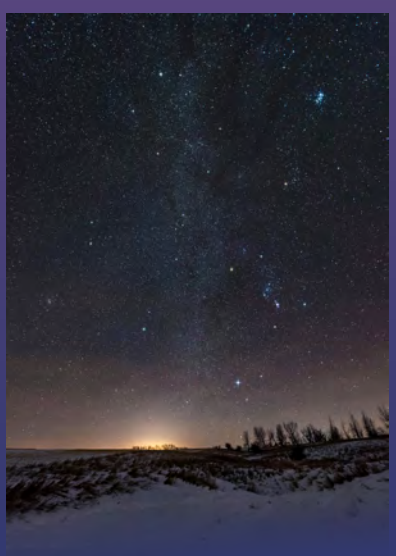

Alan Dyer / VWPics / Alamy

Şubat ayında Mars ve Jüpiter, Kış Altıgeni'ne katılıyor. Jüpiter, Aldebaran'dan Kapella'ya çizeceğiniz hayali doğrunun üzerinde yer alırken Mars, Polluks'un yakınlarında bulunuyor.

Şubat ayında Güneş'in batışından sonra doğu-güneydoğu yönünde ufkun üzerinde belirginleşmeye başlayan Kış Altıgeni'ni gece yarısından yaklaşık üç saat sonraya kadar görebilirsiniz.

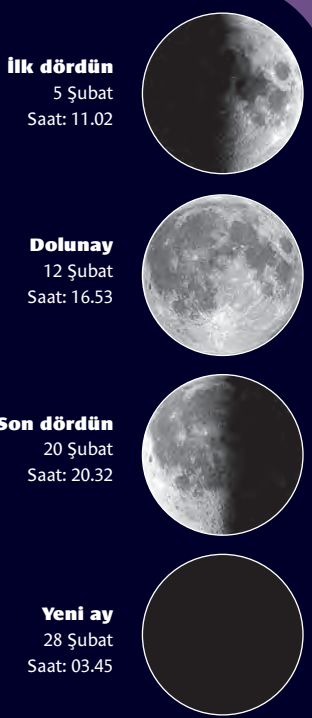

İlk dördün
5 Şubat
Saat: 11.02

Dolunay
12 Şubat
Saat: 16.53

Son dördün
20 Şubat
Saat: 20.32

Yeni ay
28 Şubat
Saat: 03.45

Yerberi
2 Şubat Saat: 05.47
367.457 km

Yeröte
18 Şubat Saat: 04.11
404.882 km

Ayın Önemli Gök Olayları

1 Şubat	Ay ve Venüs, yakın görünümde Ay ve Satürn, yakın görünümde Jüpiter ve Aldebaran yakın görünümde
2 Şubat	Ay, Dünya'ya en yakın konumda
5 Şubat	Ay, ilk dördün evresinde
7 Şubat	Ay ve Jüpiter yakın görünümde
9 Şubat	Merkür, üst kavuşum konumunda Ay ve Mars yakın görünümde
10 Şubat	Ay ve Polluks yakın görünümde
12 Şubat	Ay, dolunay evresinde
13 Şubat	Ay ve Regulus yakın görünümde
17 Şubat	Ay ve Spika yakın görünümde
18 Şubat	Ay, Dünya'ya en uzak konumda
20 Şubat	Ay, son dördün evresinde
21 Şubat	Ay ve Antares yakın görünümde
26 Şubat	Merkür ve Satürn yakın görünümde
28 Şubat	Ay, yeni ay evresinde

Şubat Ayında Gezegenlerin Birbirlerine Göre Yörüngelerindeki Konumları

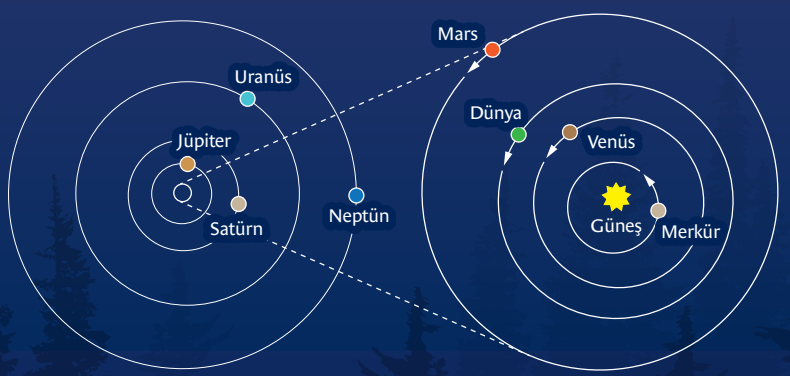

Çizimdeki oklar, Güneş sisteminde yer alan iç gezegenlerin şubat ayında yörüngelerindeki hareketlerini gösteriyor. Dış gezegenlerin yörüngelerindeki konumları, ay içinde birbirine göre çok değişmediği için şubat ayının ortasındaki konumları, çizimde nokta şeklinde belirtilmiştir.

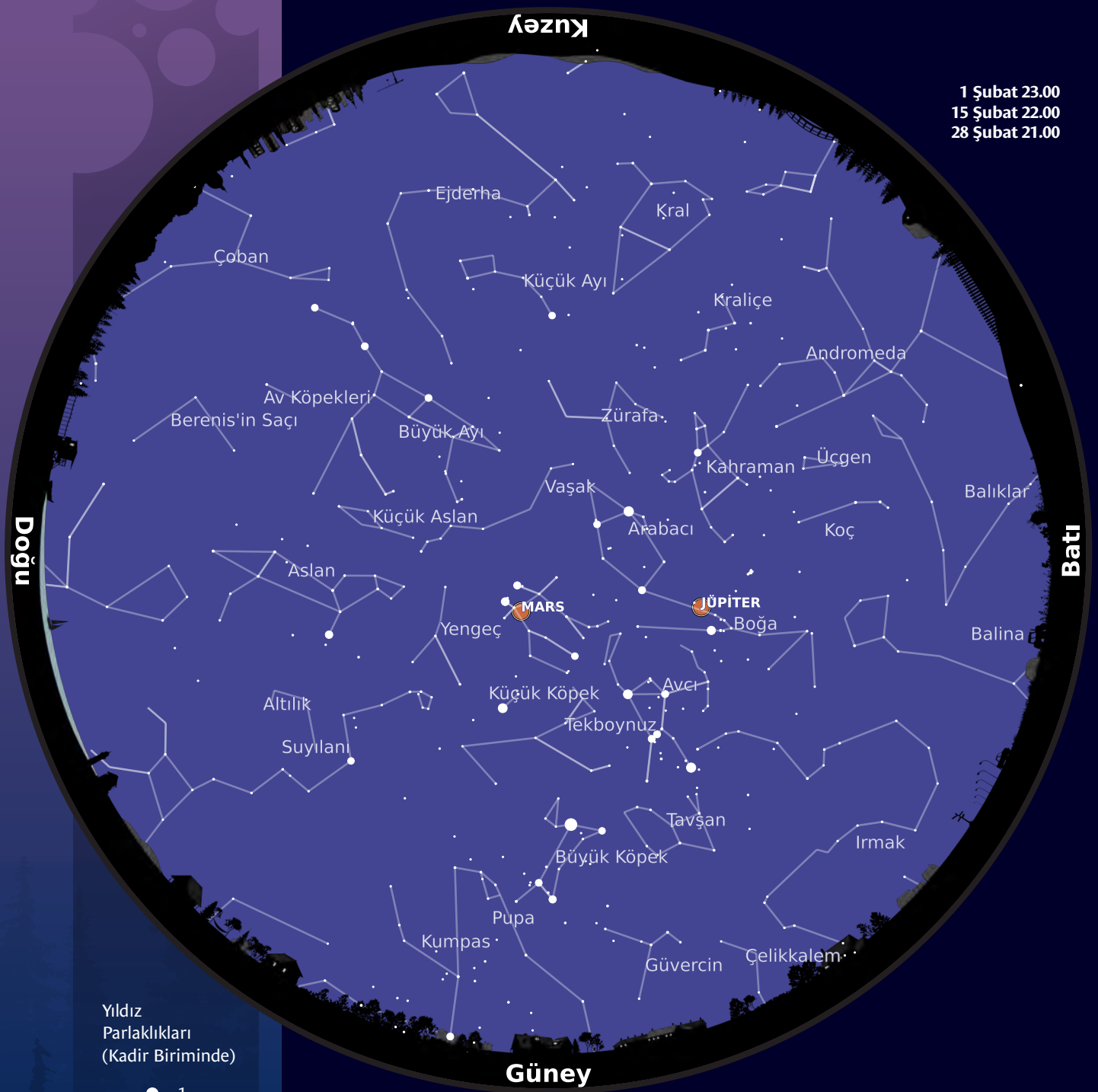

Yıldız Parlaklıkları (Kadir Biriminde)

- - 1
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Kaynaklar

- Okuyan, O. ve Köseoğlu, D. K., "2025 Gök Olayları Yıllığı", *Bilim ve Teknik*, Sayı 686, 2025.
- "Observing October 2024", *Sky and Telescope*, Cilt 149, Sayı 2, 2025.
- Ratcliffe, M. ve Ling, A., "Sky This Month", *Astronomy*, Cilt 53, Sayı 2, s. 28-35, 2025.
- https://skyandtelescope.org/astronomy-news/night-sky-sights/explore-the-winter-pair-a-gon/
- https://skyandtelescope.org/observing/inside-winter-hexagon/